

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Rhwydwaith Fasgwlaidd
De-ddwyrain Cymru
South East Wales
Vascular Network

Cwestiynau cyffredin

Cynnwys

1. Beth yw gwasanaethau fasgwlaidd?
2. Beth yw rhwydwaith fasgwlaidd?
3. Beth yw ystyr prif ganolfan a lloerennau?
4. Beth yw manteision y model newydd?
5. Faint o gleifion y bydd y newidiadau hyn yn effeithio arnynt?
6. A fydd yn rhaid imi deithio ymhellach i gael triniaeth?
7. Beth ddigwyddodd o'r blaen os cawsoch eich atgyfeirio ar gyfer llawdriniaeth fasgwlaidd?
8. Pam mae angen newid gwasanaethau llawdriniaeth fasgwlaidd?
9. Pam dewiswyd Ysbyty Athrofaol Cymru fel y brif ganolfan?
10. Ble mae'r ysbytai lloeren wedi'u lleoli?
11. Sut y caiff gwasanaethau fasgwlaidd eu darparu mewn mannau eraill yng Nghymru?
12. A yw meddygon yn cefnogi'r newid?

1. Beth yw gwasanaethau fasgwlaidd?

Y system fasgwlaidd yw'r rhwydwaith cydgysylltiedig o bibellau gwaed (gwythiennau a rhydweliâu) sy'n cysylltu â'r galon a'r ysgyfaint ac yn darparu ocsigen a maethynnau i holl organau a meinweoedd y corff.

Mae clefyd fasgwlaidd yn gyflwr sy'n effeithio ar rwydwaith eich pibellau gwaed.

Prif nod gwasanaethau fasgwlaidd yw ailadeiladu, rhyddhau neu ddargyfeirio rhydweliâu i adfer llif gwaed i organau. Mae'r rhain fel arfer yn driniaethau untro, yn bennaf er mwyn lleihau'r risg o farwolaeth sydyn, atal strôc, lleihau'r risg o drychu a gwella ansawdd bywyd.

Ni fydd angen ymyrraeth lawdriniaethol neu endofasgwlaidd ar lawer o gleifion a atgyfeirir at arbenigwr fasgwlaidd, ond yn hytrach sicrwydd a chynghor ar ffordd o fyw (colli pwysau, gwneud ymarfer corff yn rheolaidd), ynghyd â mesurau i leihau eu risg o gael clefyd y galon, strôc a thrychu yn y dyfodol.

Mae angen archwiliadau pellach ar rai cleifion fasgwlaidd sydd fel arfer yn cynnwys trefnu sgan o'u pibellau gwaed. Dim ond cyfran fach fydd angen ymyrraeth neu lawdriniaeth.

2. Beth yw rhwydwaith fasgwlaidd?

Nod rhwydwaith fasgwlaidd yw gwella canlyniadau cleifion, a sicrhau bod gwasanaethau yn gynaliadwy ac yn deg ar gyfer y boblogaeth maent yn ei gwasanaethu. Mae rhwydwaith fasgwlaidd yn darparu gwasanaethau fasgwlaidd cydlynol i boblogaeth ar draws ardal ddaearyddol eang sy'n cynnwys nifer o ysbytai gwahanol.

Mae gwasanaethau fasgwlaidd ar draws y GIG yn Lloegr, Gogledd Cymru a Gorllewin Cymru eisoes wedi'u hailgyflunio yn fodelau gofal ar sail rhwydwaith ers nifer o flynyddoedd.

3. Beth yw ystyr prif ganolfan a lloerennau?

Mae'r rhan fwyaf o rwydweithiau yn gweithredu model gofal 'prif ganolfan a lloerennau' sy'n canolbwyntio ar gynnal llawdriniaethau fasgwlaidd mawr, rhai brys a rhai mewn argyfwng mewn un ysbyty arbenigol, y 'brif ganolfan'. Tra bod mân lawdriniaethau, archwiliadau, asesiadau, adfer yn dilyn llawdriniaeth ac apwyntiadau cleifion allanol yn dal i gael eu cynnal mewn ysbytai lleol, y 'lloerennau'.

Y gwahaniaethau holl bwysig rhwng prif ganolfan a lloerennau yw difrifoldeb y cyflyrau sy'n cael eu trin a chymhlethdod y llawdriniaethau a gynhelir. Mae'r brif ganolfan yn derbyn yr holl argyfyngau fasgwlaidd sy'n gofyn am ymyrraeth fasgwlaidd neu endofasgwlaidd, ynghyd â gofal brys yr holl gleifion mewnol fasgwlaidd. Mae ganddi welyau penodedig ar gyfer cleifion mewnol fasgwlaidd mewn ward sydd wedi'i staffio gan nyrsys sydd â diddordeb mewn llawdriniaeth fasgwlaidd. Mae ysbyty lloeren yn darparu popeth

ar wahân i ofal fasgwlaidd cymhleth ac mewn argyfwng, ac nid oes ganddo unrhyw welyau ysbyty fasgwlaidd penodedig.

4. Beth yw manteision y model newydd?

Gwyddom fod gwasanaethau llawdriniaeth fasgwlaidd wedi'u canoli mewn prif ganolfan, fel rhan o rwydwaith, gydag ysbytai lloeren cefnogol, yn rhoi canlyniadau gwell i gleifion. Credwn y bydd y model rhwydwaith prif ganolfan a lloerennau ar gyfer gwasanaethau fasgwlaidd yn:

- Darparu gwasanaeth diogel o ansawdd uchel i gleifion
- Denu staff arbenigol iawn
- Ymdopi'n well â phroblemau annisgwyl fel absenoldebau neu salwch staff
- Darparu dull mwy cydweithredol o ddarparu a datblygu gwasanaethau fasgwlaidd ar gyfer y dyfodol
- Sicrhau bod hyfforddiant a datblygiadau ar gyfer staff yn gallu cael eu rhannu a'u darparu ar draws y rhanbarth

5. Faint o gleifion y bydd y newidiadau hyn yn effeithio arnynt?

Amcangyfrifir y bydd yn debygol bod angen llawdriniaeth fasgwlaidd ar oddeutu 1250 o gleifion ar draws De-ddwyrain Cymru y flwyddyn. Mae'r amcangyfrifiad hwn yn seiliedig ar y niferoedd cyfartalog y flwyddyn ar gyfer cyflyrau fasgwlaidd yn ein rhanbarth, a welodd 456 o gleifion yn cael eu trin yn Ysbyty Brenhinol Gwent, Casnewydd, 355 yn cael eu trin yn Ysbyty Brenhinol Morgannwg, Llantrisant a 437 yn cael eu trin yn Ysbyty Athrofaol Cymru yng Nghaerdydd.

6. A fydd yn rhaid imi deithio ymhellach i gael triniaeth?

Os ydych yn byw yn ardal De Powys, ac mai Ysbyty'r Tywysog Siarl ym Merthyr Tudful yw eich ysbyty brys agosaf neu Ysbyty Athrofaol y Faenor yng Nghwmbwrân, yna'r ateb o bosib yw, bydd, ond dim ond os ydych yn cael llawdriniaeth arbenigol neu gymhleth a dim ond ar gyfer y rhan honno o'ch triniaeth. Ni fydd gweddill eich profion, triniaethau, adferiad ac apwyntiadau yn newid ac fe'u cynhelir yn yr un lle â'u cynhelir ar y foment - sef mewn ysbyty sy'n fwy lleol i chi. Bydd teithio ymhellach yn golygu bod gennych fynediad at driniaeth arbenigol a thîm hynod brofiadol.

7. Beth ddigwyddodd o'r blaen os cawsoch eich atgyfeirio ar gyfer llawdriniaeth fasgwlaidd?

Byddech yn derbyn eich llawdriniaeth fasgwlaidd yn un o dri safle ysbyty sef;

Ysbyty Athrofaol Cymru, Caerdydd
Ysbyty Brenhinol Morgannwg, Llantrisant
Ysbyty Athrofaol y Faenor, Cwmbwrân

8. Pam mae angen newid gwasanaethau llawdriniaeth fasgwlaidd?

Rydym am sicrhau ein bod yn darparu'r gofal gorau posibl i bobl sydd angen llawdriniaeth fasgwlaidd yn Ne-ddwyrain Cymru.

Gwyddom fod:

- Llawdriniaeth fasgwlaidd yn dod yn fwyfwy arbenigol a bod tystiolaeth yn dangos bod cleifion yn cael canlyniadau gwell os ydynt yn derbyn eu triniaeth mewn canolfannau arbenigol mwy o faint
- Mae Coleg Brenhinol y Llawfeddygon a Chymdeithas Fasgwlaidd Prydain Fawr ac Iwerddon yn cefnogi'r farn nad yw'n ddymunol mwyach i ddarparu llawdriniaeth frys neu mewn argyfwng y tu allan i wasanaeth llawn wedi'i ganoli, neu rwydwaith clinigol ffurfiol, gydag un ganolfan rydweliol benodedig yn darparu gwasanaeth 24/7 ar y safle.
- Mae prinder staff arbenigol i ddarparu'r unedau fasgwlaidd presennol yn golygu na allwn ddarparu'r gwasanaeth yn ddiogel, fel yr ydym wedi'i wneud yn y gorffennol, a darparu'r cyfleoedd a hyfforddiant i ddatblygu staff y gall gwasanaethau fasgwlaidd eraill sydd wedi'u canoli ei wneud.

9. Pam dewiswyd Ysbyty Athrofaol Cymru fel y brif ganolfan?

Dewiswyd safle Ysbyty Athrofaol Cymru oherwydd ei fod yn darparu gwasanaethau arbenigol gan gynnwys; trawma mawr, cardioleg ymyriadol a llawdriniaeth gardio-thorasig. Mae cyd-ddibyniaeth rhyngddynt a gwasanaethau fasgwlaidd. Dewiswyd Ysbyty Athrofaol Cymru fel y brif ganolfan gan uwch feddygon o bob un o'r tri Bwrdd Iechyd.

10. Ble mae'r ysbytai lloeren wedi'u lleoli?

O ystyried yr angen am Adran Damweiniau ac Achosion Brys dan arweiniad meddygon ymgynghorol a gwasanaeth llawdriniaeth gyffredinol frys, cynigir y canlynol fel yr ysbytai lloeren ar gyfer pob un o'r ardaloedd:

- Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan - Ysbyty Athrofaol y Faenor ac Ysbyty Brenhinol Gwent
- Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg - Ysbyty Brenhinol Morgannwg, Llantrisant
- Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro – Dros dro yn Adain Glan-y-Llyn yn Ysbyty Athrofaol Cymru gyda'r bwriad o symud i Ysbyty Athrofaol Llandochoau yn y pen draw.

Mae'n bwysig nodi, wrth i gleifion ddechrau eu taith adfer ac adsefydlu, y bydd hyn hefyd yn cael ei ddarparu mewn lleoliad ysbyty/cymunedol a fydd mor agos i'w cartref â phosibl e.e. Ysbyty Nevill Hall neu Ysbyty Ystrad Fawr.

11. Sut y caiff gwasanaethau fasgwlaidd eu darparu mewn mannau eraill yng Nghymru?

Caiff poblogaeth gogledd Cymru ei gwasanaethu gan rwydwaith, gydag Ysbyty Glan Clwyd, yn y Rhyl, fel y brif ganolfan. Caiff clinigau fasgwlaidd, archwiliadau, diagnosteg, mynediad fasgwlaidd a llawdriniaethau gwythiennau chwyddedig eu darparu gan dri ysbyty dosbarth lloeren, ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr.

Yn Ne-orllewin Cymru caiff y boblogaeth ei gwasanaethu gan rwydwaith, gydag Ysbyty Treforys fel y brif ganolfan a'r gwasanaethau lloeren yn cael eu darparu mewn sawl ysbyty yn ardaloedd Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda a Bwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe.

12. A yw meddygon yn cefnogi'r newid?

Fel rhan o'r broses yn arwain at yr ymgysylltu, ers nifer o flynyddoedd, rydym wedi bod yn siarad â'n timau fasgwlaidd i ddeall eu safbwyntiau a chael eu mewnbwn. Mae pobl sy'n gweithio o fewn ein gwasanaethau fasgwlaidd presennol yn dweud wrthym eu bod yn cefnogi'r ffaith fod y gwasanaeth yn cael ei ddarparu fel rhan o rwydwaith fasgwlaidd gydag un 'brif ganolfan' rydweliol a nifer o 'loerennau' nad ydynt yn rhydweliol. Rydym wedi bod yn siarad â staff y GIG ar draws De-ddwyrain Cymru drwy gydol y broses ymgysylltu ac ymgynghori a byddwn yn parhau i ymgynghori â staff yn ystod y broses weithredu.

Os ydych yn glaf fasgwlaidd a bod gennych unrhyw gwestiynau pellach, cysylltwch â'ch tîm fasgwlaidd am ragor o wybodaeth.